

Warszawa, 2015-06-26

**Prezes
Głównego Urzędu Statystycznego**

Janusz Witkowski

Sekretariat Wicemarszałek Senatu RP
Marii Pańczyk-Pozdziej
Wpłynęło dn. 29.06.2015
Nr. MPP/382 Nk 146085
Podpis.....EP

Znak sprawy: GUS-GP03.0710.4.2015

Znak pisma: GUS-GP03.0710.4.2015.1

SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
wpłynęło dn. 30.06.15
nr. 4052 podpis.....

Pani Senator

Maria Pańczyk-Pozdziej

Wicemarszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowne Pani Marszałek,

Odpowiadając na pismo z dnia 22 czerwca 2015 r. znak: BPS/043-76-3288/15, przy którym został przekazany tekst oświadczenia złożonego przez Senatora Andrzeja Persona podczas 76. posiedzenia Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 12 czerwca 2015 r., uprzejmie wyjaśniam, że badania statystyczne z zakresu wymiaru sprawiedliwości są prowadzone przez Ministra Sprawiedliwości. Wyniki badań dotyczące interesującej Pana Senatora tematyki zostały opublikowane na stronie internetowej ministerstwa w folderze „Baza statystyczna” - „Informator statystyczny wymiaru sprawiedliwości” pod adresem:

<http://www.isws.ms.gov.pl/pl/baza-statystyczna>.

W załączeniu przesyłam pochodzącą z tego Informatora wersję elektroniczną opracowania pt. „Skarga na przewlekłość postępowania na tle ewidencji spraw w sądach powszechnych i czasu trwania postępowań sądowych w latach 2010-2014 (marzec 2015)”.

Wicemarszałek Senatu,

Załącznik:

opracowanie w wersji elektronicznej

**Skarga na przewlekłość postępowania
na tle ewidencji spraw w sądach powszechnych
i czasu trwania postępowań sądowych
w latach 2010-2014**

(marzec 2015)

Departament Strategii i Funduszy Europejskich

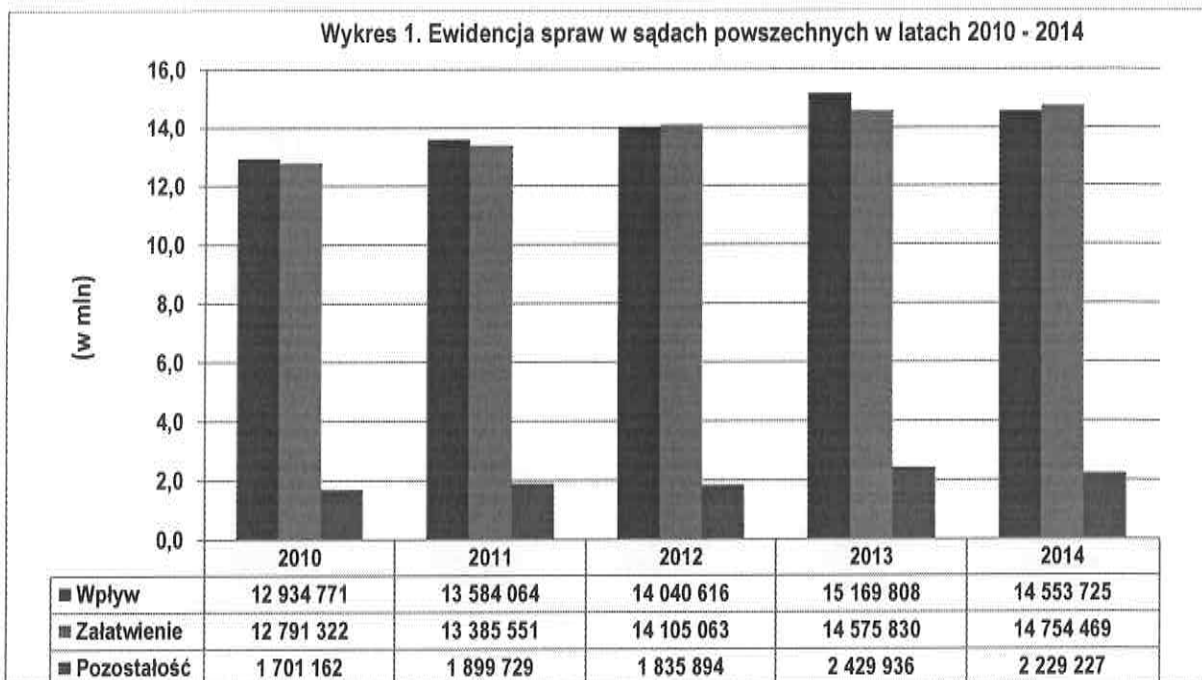
Wydział Statystycznej Informacji Zarządczej

I. EWIDENCJA SPRAW W SĄDACH POWSZECHNYCH

Ogólna ewidencja spraw w sądach powszechnych zawiera informacje na temat wpływu, załatwienia i pozostałości spraw wszystkich rodzajów i instancji. W liczbach tych zawierają się zatem zarówno sprawy procesowe jak i sprawy nieprocesowe czy rejestrowe rozpatrywane w pierwszej oraz drugiej instancji. Uwzględniane są również tzw. ponowne wpisy lub załatwienia spraw wynikające z różnego rodzaju zmian organizacyjnych lub legislacyjnych.

Tabl. 1. Ewidencja spraw w sądach powszechnych w latach 2010 - 2014 (według rodzajów spraw)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Wpływ	12 934 771	13 584 064	14 040 616	15 169 808	14 553 725
z tego spraw:					
karnych	2 718 121	2 598 628	2 649 609	2 806 186	2 793 577
cywilnych	7 591 387	8 085 791	8 277 470	9 013 781	8 460 422
rodzinnych	1 315 246	1 321 993	1 347 716	1 406 613	1 396 338
prawa pracy	110 589	111 560	120 402	120 021	156 572
ubezpieczeniowych	173 613	170 768	200 822	228 844	213 016
gospodarczych	1 025 815	1 295 324	1 444 597	1 594 363	1 533 800
Załatwienie	12 791 322	13 385 551	14 105 063	14 575 830	14 754 469
z tego spraw:					
karnych	2 584 532	2 621 187	2 676 184	2 734 134	2 804 233
cywilnych	7 606 355	7 919 920	8 380 921	8 601 032	8 621 741
rodzinnych	1 316 197	1 310 464	1 352 547	1 377 804	1 408 501
prawa pracy	112 100	109 586	111 865	119 131	141 000
ubezpieczeniowych	161 007	173 959	185 437	204 891	203 886
gospodarczych	1 011 131	1 250 435	1 398 109	1 538 838	1 575 108
Pozostałość	1 701 162	1 899 729	1 835 894	2 429 936	2 229 227
z tego spraw:					
karnych	428 537	405 955	379 365	451 385	440 705
cywilnych	915 786	1 081 745	978 822	1 391 697	1 230 447
rodzinnych	154 711	166 241	161 432	190 180	178 017
prawa pracy	32 092	34 066	42 599	43 489	59 061
ubezpieczeniowych	78 527	75 337	90 780	114 734	123 866
gospodarczych	91 509	136 385	182 896	238 451	197 131

W latach 2010-2013 odnotowywano stały wzrost liczby spraw rejestrowanych w sądach, spraw załatwianych oraz pozostałości spraw. W okresie tym wpływ zwiększył się o 2,2 mln spraw, załatwienie wzrosło o 1,8 mln, a pozostałość – o 730 tys. spraw.

W roku 2014 w porównaniu z rokiem 2013 nastąpił spadek wartości we wpływie i pozostałości spraw (odpowiednio o 4,1% i 8,3%) oraz wzrost liczby spraw załatwionych (o 1,2%).

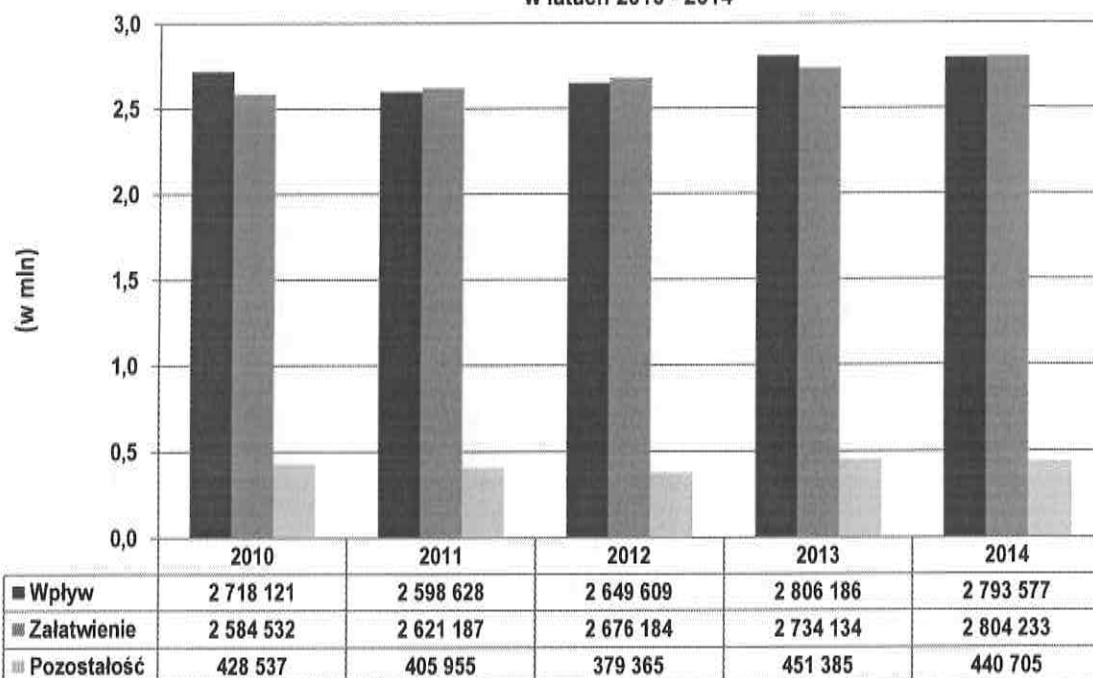
Analizując ewidencję spraw w podziale na poszczególne rodzaje spraw (piony orzecznicze) zauważyć można podobne trendy jak w liczbach ogólnych. Wpływ spraw we wszystkich kategoriach rósł do roku 2013, a w 2014 – zmniejszył się. Wyjątkiem są sprawy z zakresu prawa pracy, gdzie wzrost trwa nieprzerwanie od roku 2010. Największy procentowy wzrost wpływu odnotowano dla spraw gospodarczych – 49,5% (z 1,03 mln w 2010 do 1,53 mln w roku 2014). Najmniejszy wzrost nastąpił dla spraw karnych – o 2,8% (o 75,5 tys. spraw).

Biorąc pod uwagę załatwienia spraw największą dynamiką charakteryzują się sprawy gospodarcze, a najmniejszą sprawy rodzinne. W badanym pięcioleciu wzrosty dla tych kategorii spraw kształtowały się odpowiednio na poziomie 55,8% i 7,0%.

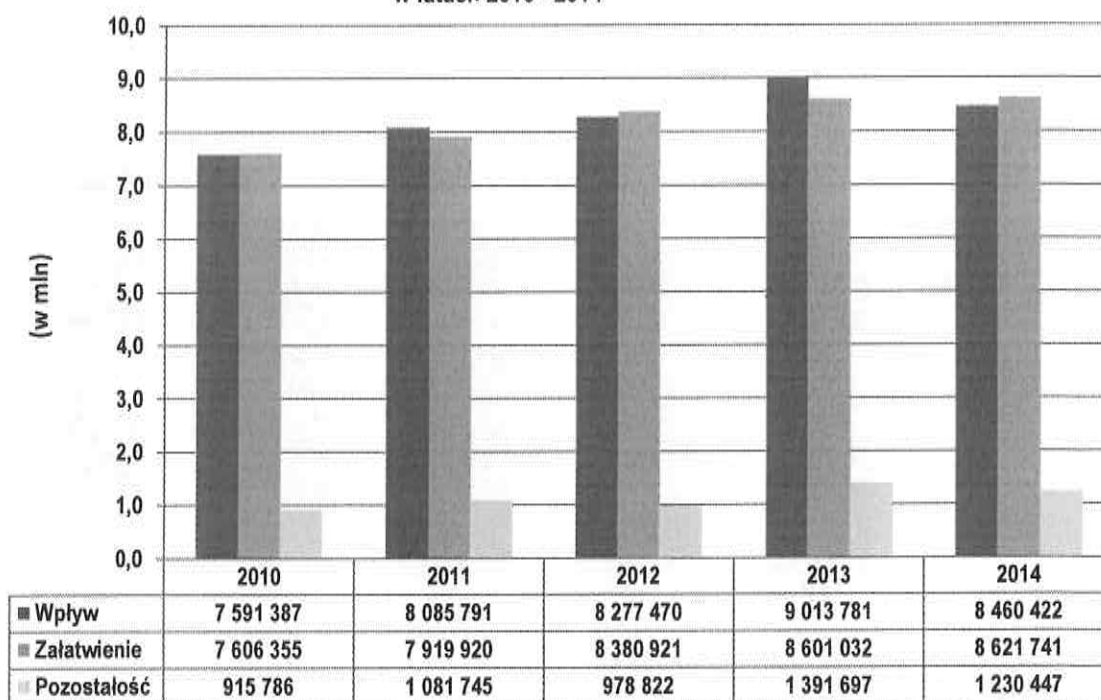
Jeszcze większą rozpiętość zauważamy w wartościach opisujących zmiany liczby spraw, które nie zostały załatwione w danym okresie statystycznym (pozostałość). Dla spraw karnych jest to 2,8% w ciągu ostatnich 5 lat, a dla spraw gospodarczych aż 115,4%. O ile więc zaległości w sprawach karnych pozostają na względnie niskim poziomie to w sprawach gospodarczych są dużo większe niż w roku 2010 (pomimo znacznego spadku liczby spraw niezadowolonych w ostatnim roku).

Szczegółowe dane dotyczące ewidencji spraw według rodzajów przedstawione są na poniższych wykresach.

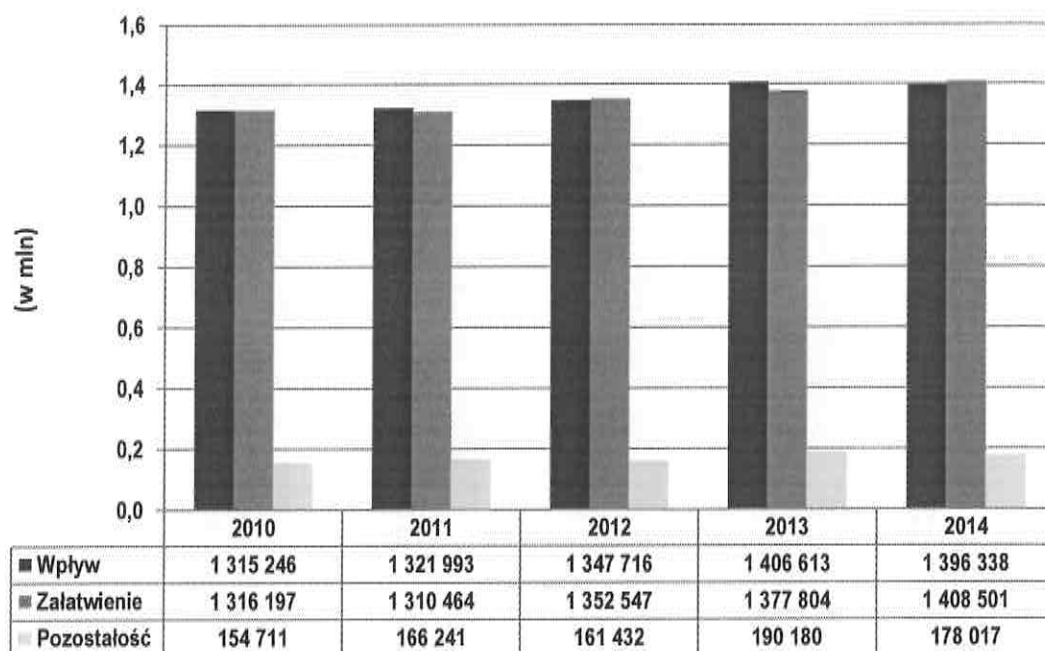
Wykres 2. Ewidencja spraw karnych w sądach powszechnych
w latach 2010 - 2014

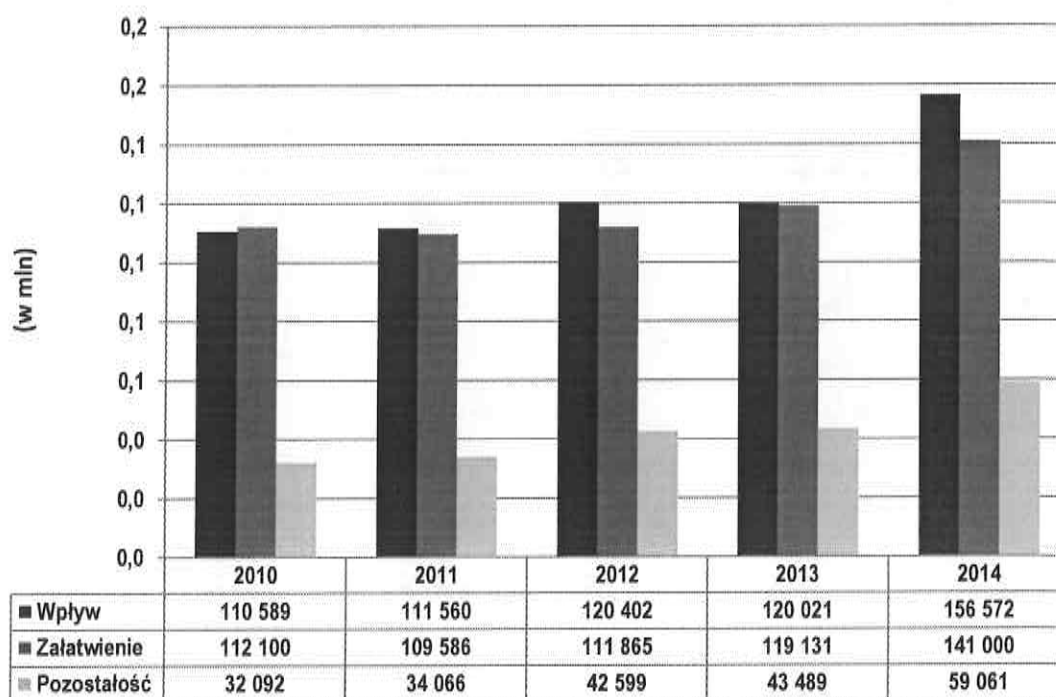
Wykres 3. Ewidencja spraw cywilnych w sądach powszechnych
w latach 2010 - 2014

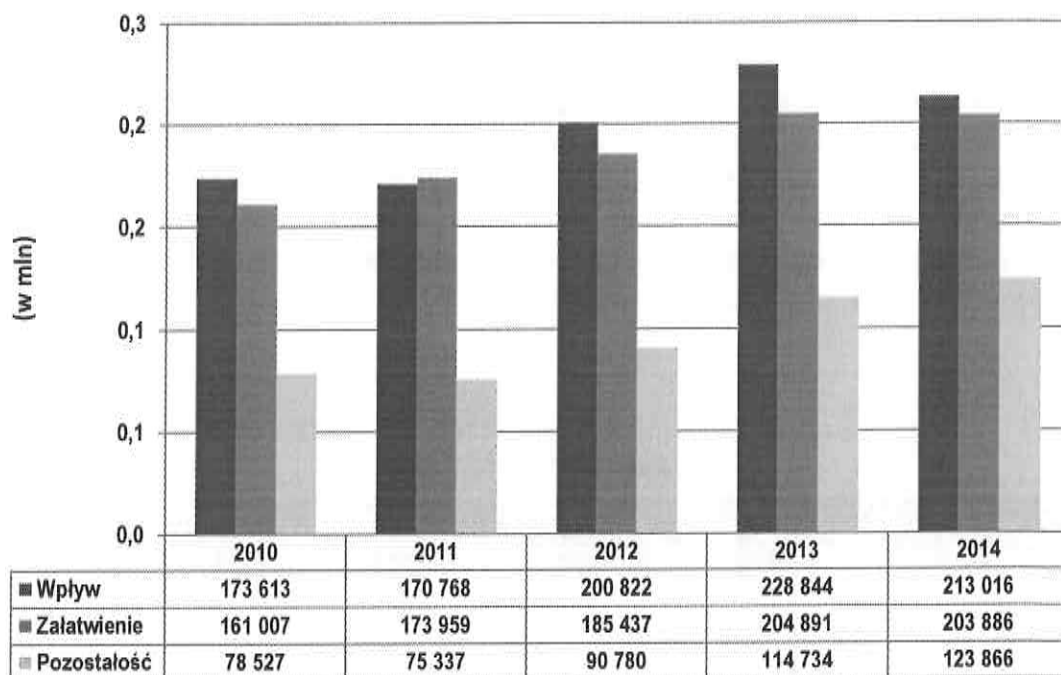
Wykres 4. Ewidencja spraw rodzinnych w sądach powszechnych w latach 2010 - 2014

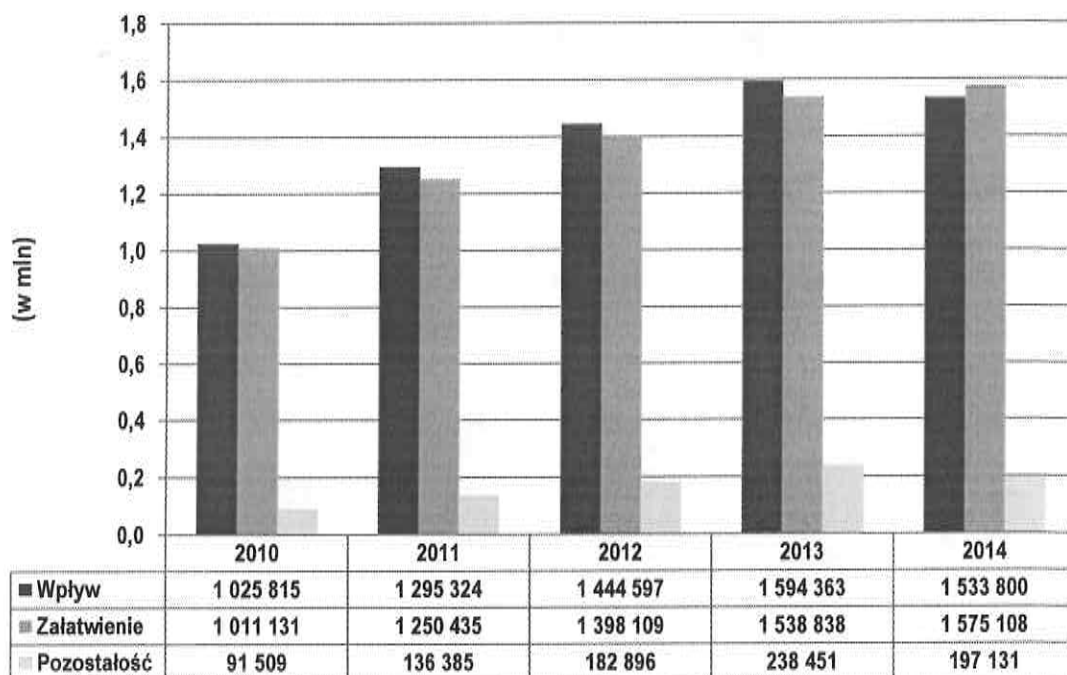
Wykres 5. Ewidencja spraw prawa pracy w sądach powszechnych w latach 2010 - 2014

Wykres 6. Ewidencja spraw ubezpieczeń społecznych w sądach powszechnych w latach 2010 - 2014

Wykres 7. Ewidencja spraw gospodarczych w sądach powszechnych w latach 2010 - 2014

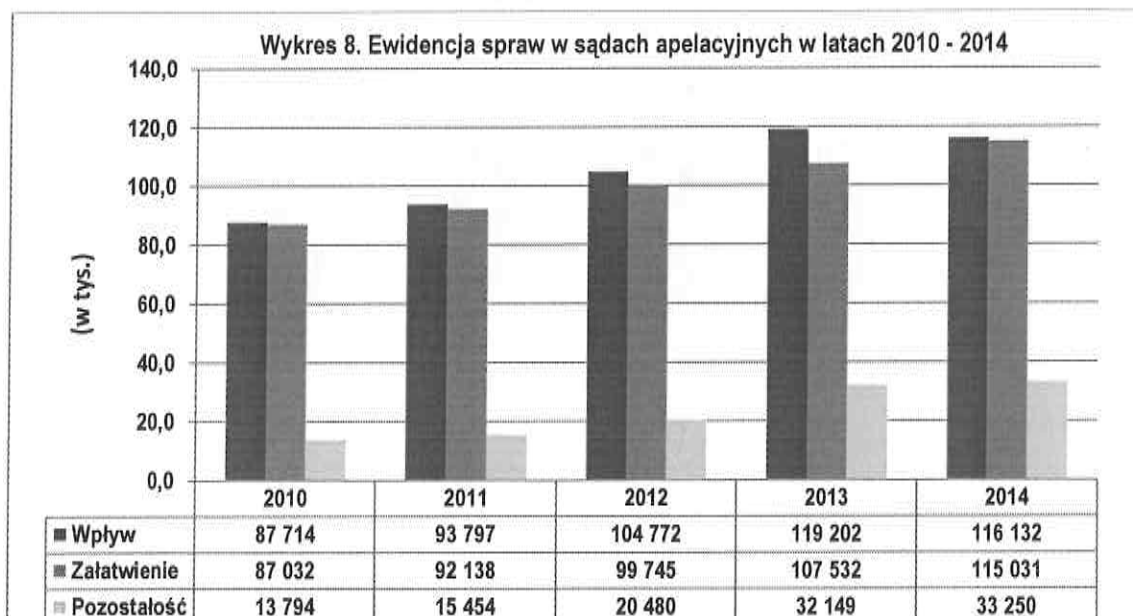

Poniżej zaprezentowane zostały dane statystyczne dotyczące ewidencji spraw w podziale na poszczególne szczeble sądownictwa.

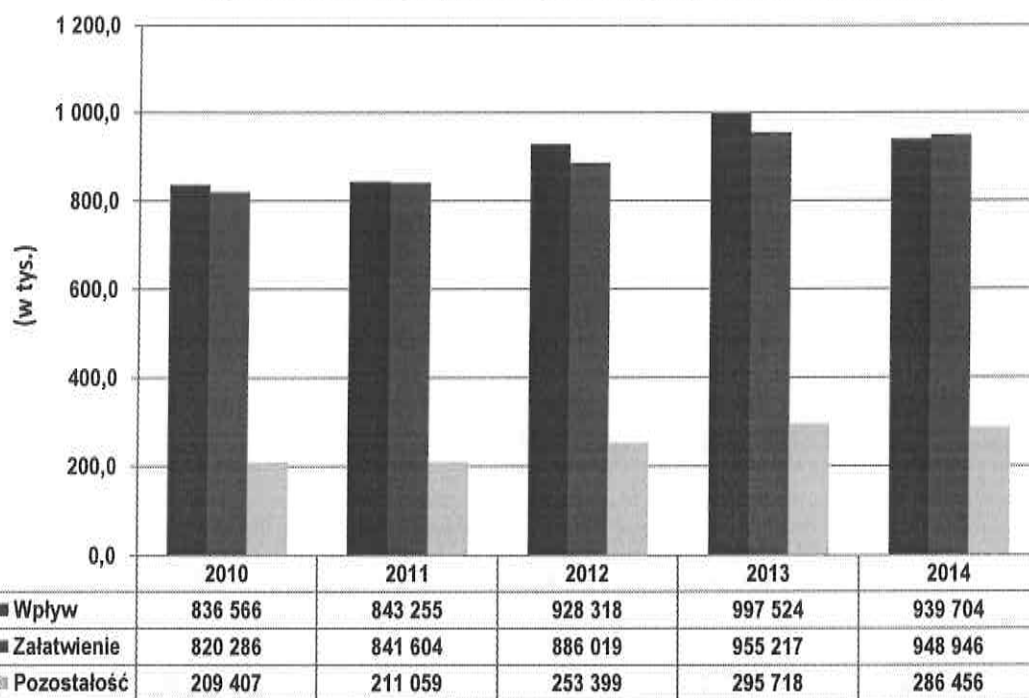
W latach 2010-2014 w obszarze wpływu, załatwienia i pozostałości spraw odnotowano wzrosty we wszystkich rodzajach sądów – apelacyjnych, okręgowych i rejonowych. Największy wzrost wpływu nastąpił w sądach apelacyjnych – o 32,4%, a w sądach okręgowych i rejonowych ukształtował się na zbliżonym poziomie 12 %. Załatwienie spraw zwiększyło się o 32,2% w sądach apelacyjnych, a w sądach okręgowych i rejonowych – o ok. 15%. Dużo większe rozbieżności zauważyć można w dynamice liczby spraw niezadowolonych. W sądach apelacyjnych poziom pozostałości wzrósł o 141,0 %, w sądach okręgowych o 36,8%, a w sądach rejonowych – o 29,2%.

**Tabl. 2. Ewidencja spraw w sądach powszechnych w latach 2010 – 2014
(według szczebla sądownictwa)**

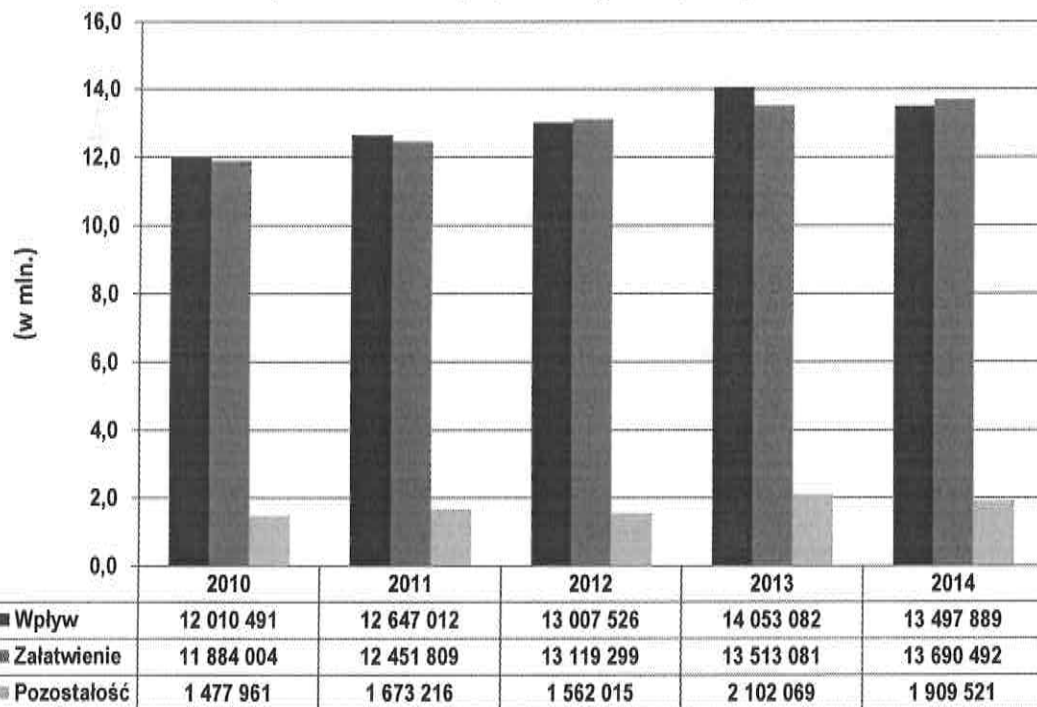
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Wpływ	12 934 771	13 584 064	14 040 616	15 169 808	14 553 725
z tego do sądów:					
apelacyjnych	87 714	93 797	104 772	119 202	116 132
okręgowych	836 566	843 255	928 318	997 524	939 704
rejonowych	12 010 491	12 647 012	13 007 526	14 053 082	13 497 889
Załatwienie	12 791 322	13 385 551	14 105 063	14 575 830	14 754 469
z tego w sądach:					
apelacyjnych	87 032	92 138	99 745	107 532	115 031
okręgowych	820 286	841 604	886 019	955 217	948 946
rejonowych	11 884 004	12 451 809	13 119 299	13 513 081	13 690 492
Pozostałość	1 701 162	1 899 729	1 835 894	2 429 936	2 229 227
z tego w sądach:					
apelacyjnych	13 794	15 454	20 480	32 149	33 250
okręgowych	209 407	211 059	253 399	295 718	286 456
rejonowych	1 477 961	1 673 216	1 562 015	2 102 069	1 909 521

Wykres 9. Ewidencja spraw w sądach okręgowych w latach 2010 - 2014

Wykres 10. Ewidencja spraw w sądach rejonowych w latach 2010 - 2014

II. ŚREDNI CZAS TRWANIA POSTĘPOWANIA

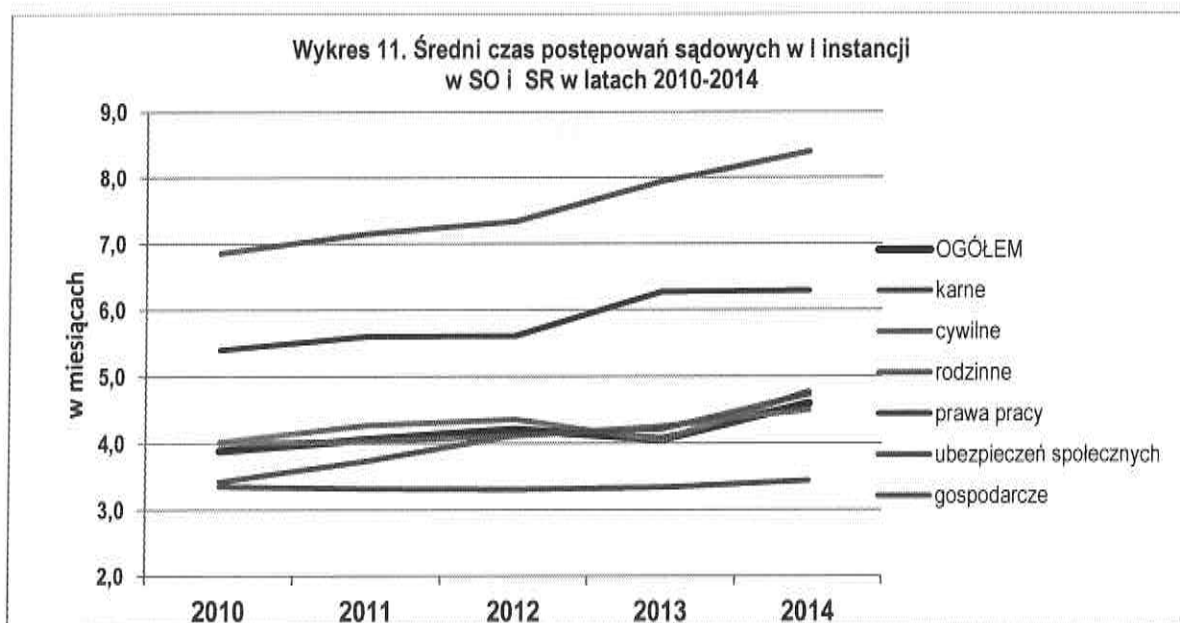
Średni czas trwania postępowania (tzw. sprawność postępowania) jest to średni czas jaki upływa od pierwotnego wpływu sprawy do sądu do momentu uprawomocnienia się sprawy w pierwszej instancji. Średni czas liczony jest na podstawie spraw z wybranych repertoriów I instancji (Sądy okręgowe rep.: C, CG-G, Ns (z wył. rej.), Nc, Co, K, U, P, GC, GNs, GNc; Sądy rejonowe rep.: C, CG-G, Ns, Nc, K, Kp, W, U, P, Np, RC, RNs, Nsm, GC, GNs, GNc, GU, GUp, GN, GZd, U). Obliczany jest jako średnia ważona i wyrażony jest w miesiącach.

W roku 2014 średni czas trwania postępowania wyniósł 4,6 miesiąca i była to największa wartość w badanym okresie. Od roku 2010 nastąpił jego wzrost o 18,2%.

Analizując długość postępowania dla poszczególnych pionów orzeczniczych największy wzrost zauważyć należy dla spraw gospodarczych – o 38,3%, a najmniejszy dla spraw karnych – o 2,5%.

Tabl. 3. Średni czas trwania postępowań sądowych w I instancji w SO i SR w latach 2010 - 2014 (w mies.)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
OGÓLEM	3,9	4,1	4,2	4,1	4,6
w tym sprawy:					
karne	3,4	3,3	3,3	3,3	3,4
cywilne	4,0	4,3	4,4	4,0	4,8
rodzinne	4,0	4,0	4,1	4,3	4,5
prawa pracy	5,4	5,6	5,6	6,3	6,3
ubezpieczeń społecznych	6,9	7,2	7,3	7,9	8,4
gospodarcze	3,4	3,7	4,1	4,2	4,7

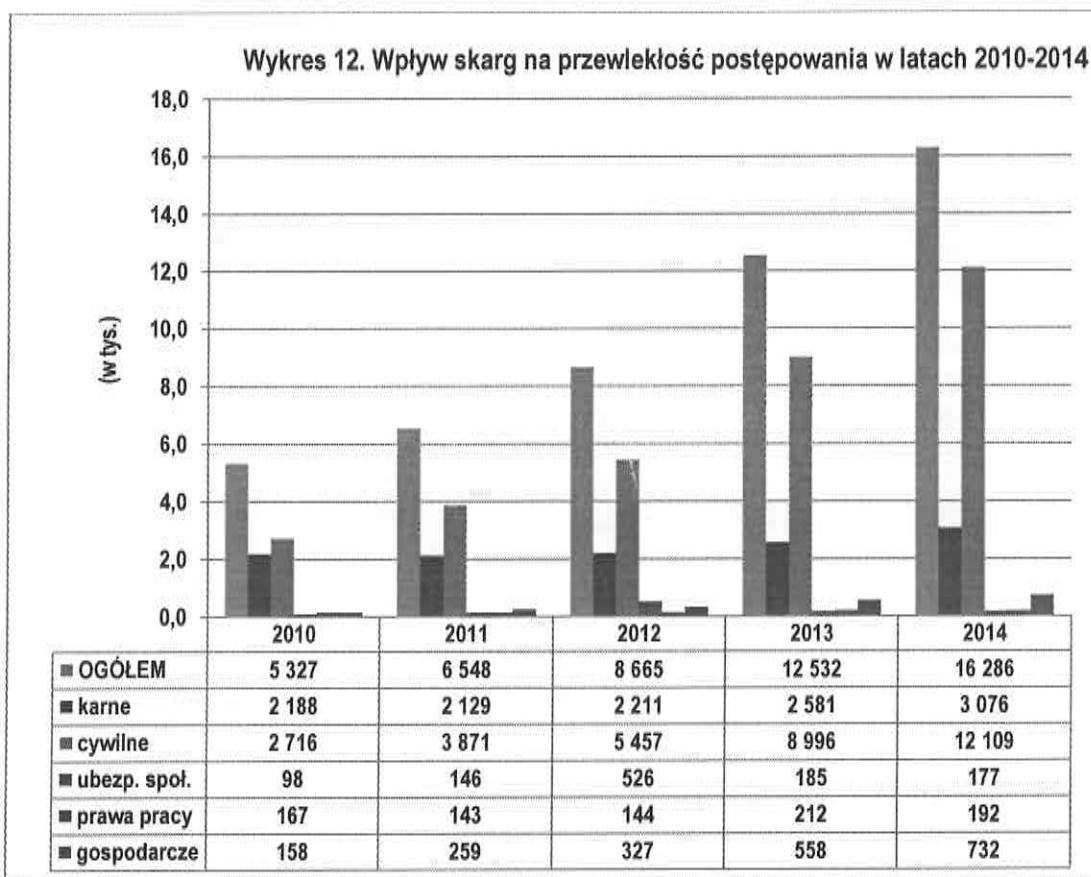
III. SKARGA NA NARUSZENIE PRAWA STRONY DO ROZPOZNAWANIA SPRAWY BEZ NIEUZASADNIONEJ ZWŁOKI (TZW. SKARGA NA PRZEWLEKŁOŚĆ POSTĘPOWANIA)

Tabl. 4. Ewidencja skarg na przewlekłość postępowania w latach 2010-2014

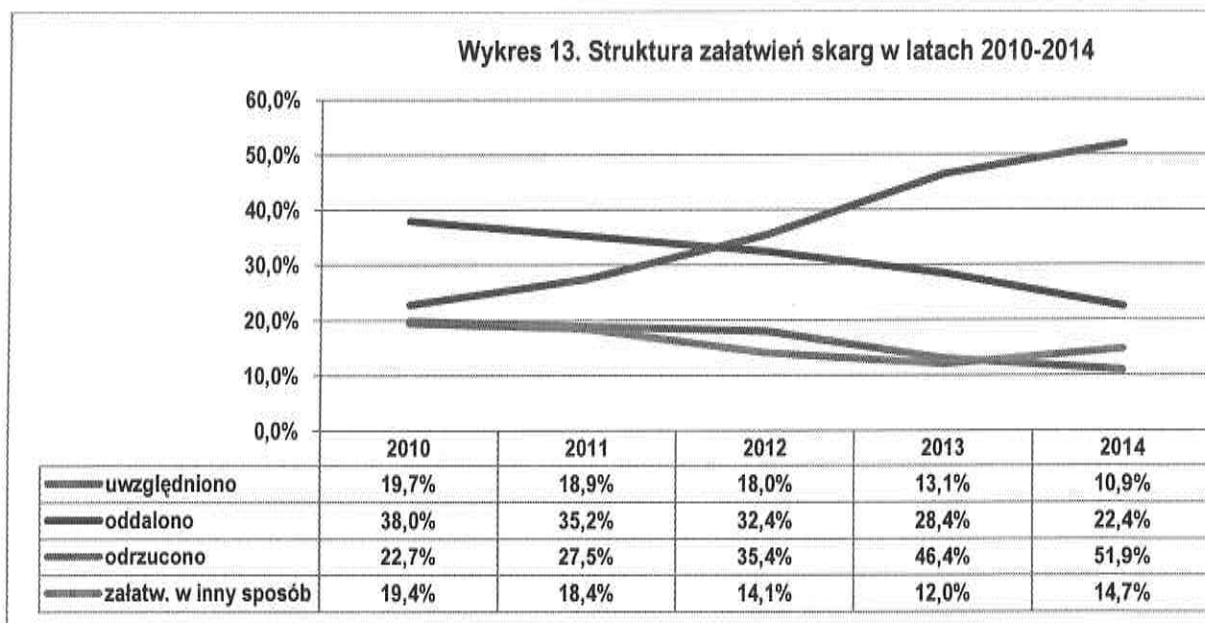
Wyszczególnienie	Wpłynęło	Załatwiono									Ogólna kwota zasądzonych odszkodowań (PLN)	Średnia zasądzona kwota odszkodowań w sprawie (PLN)
		ogółem	w tym									
			uwzględniono w całości lub części		oddalono		odrzucono		w inny sposób			
			razem	w tym przez zasądzenie kwoty pieniężnej	w liczbach bezwzględnych	% do liczby załatwień	w liczbach bezwzględnych	% do liczby załatwień				
w liczbach bezwzględnych	% do liczby załatwień											
2010												
OGÓLEM	5 327	5 130	1 013	19,7%	926	1 947	38,0%	1 167	22,7%	997	2 995 045	3 234
z tego sprawy:												
karne	2 188	2 119	345	16,3%	326	763	36,0%	268	12,6%	743	1 141 100	3 500
cywilne	2 716	2 595	571	22,0%	518	1 003	38,7%	792	30,5%	226	1 578 890	3 048
ubezp. społ.	98	96	13	13,5%	13	40	41,7%	36	37,5%	7	33 800	2 600
prawa pracy	167	171	40	23,4%	37	73	42,7%	45	26,3%	10	147 755	3 993
gospodarcze	158	149	44	29,5%	32	68	45,6%	26	17,4%	11	93 500	2 922
2011												
OGÓLEM	6 548	6 517	1 229	18,9%	1 167	2 293	35,2%	1 791	27,5%	1 200	3 652 050	3 129
z tego sprawy:												
karne	2 129	2 162	343	15,9%	330	764	35,3%	271	12,5%	784	1 154 100	3 497
cywilne	3 871	3 819	760	19,9%	720	1 305	34,2%	1 380	36,1%	371	2 144 350	2 978
ubezp. społ.	146	136	21	15,4%	18	62	45,6%	48	35,3%	5	76 000	4 222
prawa pracy	143	145	36	24,8%	34	67	46,2%	32	22,1%	9	100 000	2 941
gospodarcze	259	255	69	27,1%	65	95	37,3%	60	23,5%	31	177 600	2 732
2012												
OGÓLEM	8 665	8 454	1 522	18,0%	1 453	2 743	32,4%	2 995	35,4%	1 193	3 998 256	2 752
z tego sprawy:												
karne	2 211	2 226	328	14,7%	317	833	37,4%	282	12,7%	782	1 050 000	3 312
cywilne	5 457	5 261	777	14,8%	747	1 553	29,5%	2 554	48,5%	377	2 089 739	2 798
ubezp. społ.	526	513	280	54,6%	259	175	34,1%	50	9,7%	8	535 000	2 066
prawa pracy	144	140	24	17,1%	20	74	52,9%	32	22,9%	10	70 000	3 500
gospodarcze	327	314	113	36,0%	110	108	34,4%	77	24,5%	16	253 517	2 305
2013												
OGÓLEM	12 532	12 125	1 585	13,1%	1 525	3 448	28,4%	5 632	46,4%	1 460	4 504 489	2 954
z tego sprawy:												
karne	2 581	2 548	426	16,7%	413	918	36,0%	322	12,6%	882	1 324 000	3 206
cywilne	8 996	8 654	958	11,1%	921	2 129	24,6%	5 068	58,6%	499	2 695 395	2 927
ubezp. społ.	185	203	45	22,2%	43	90	44,3%	63	31,0%	5	120 000	2 791
prawa pracy	212	204	31	15,2%	24	107	52,5%	54	26,5%	12	69 220	2 884
gospodarcze	558	516	125	24,2%	124	204	39,5%	125	24,2%	62	295 874	2 386
2014												
OGÓLEM	16 286	16 318	1 781	10,9%	1 735	3 661	22,4%	8 475	51,9%	2 403	4 806 390	2 770
z tego sprawy:												
karne	3 076	3 072	415	13,5%	402	1 057	34,4%	505	16,4%	1 097	1 120 500	2 787
cywilne	12 109	12 143	1 124	9,3%	1 097	2 182	18,0%	7 620	62,8%	1 217	3 113 190	2 838
ubezp. społ.	177	174	25	14,4%	25	76	43,7%	64	36,8%	9	61 000	2 440
prawa pracy	192	197	40	20,3%	38	91	46,2%	59	29,9%	7	97 400	2 563
gospodarcze	732	732	177	24,2%	173	255	34,8%	227	31,0%	73	414 300	2 395

Tryb wnoszenia i rozpoznawania skarg na przewlekłość postępowania sądowego i przygotowawczego reguluje ustawa z dnia 17 czerwca 2004 r. - *Ustawa o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki* (Dz.U. Nr 179, poz. 1843).

Wpływ skarg na przestrzeni ostatnich lat charakteryzuje się dużą dynamiką. Od roku 2012 liczba skarg zarejestrowanych w sądach wzrosła o ponad 200% - z 5,3 tys. do 16,3 tys. Największy procentowy wzrost odnotowano w kategorii skarg na postępowanie gospodarcze – o 363,3%, a najmniejszy na postępowanie z zakresu prawa pracy – o 15%. Największy wzrost w liczbach bezwzględnych zarejestrowano w skargach na postępowanie cywilne - z 2716 spraw w 2010 roku do 12109 spraw w roku 2014.

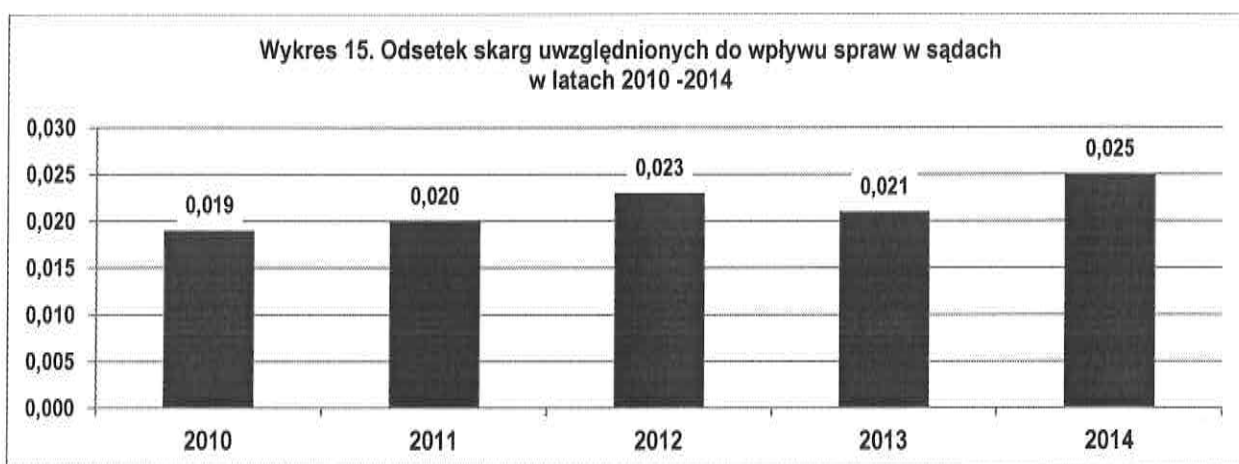

Na przestrzeni ostatnich pięciu lat dosyć znacznie zmieniła się struktura rodzajów załatwień skarg. W roku 2010 skargi najczęściej były przez sąd oddalane (38,0%) , a w roku 2014 – odrzucone (aż 51,9%). Ponadto zauważyć należy, iż odsetek skarg odrzucanych charakteryzuje się znaczną dynamiką przyrostową w ostatnich latach. Spada regularnie liczba skarg uwzględnianych i oddalonych.

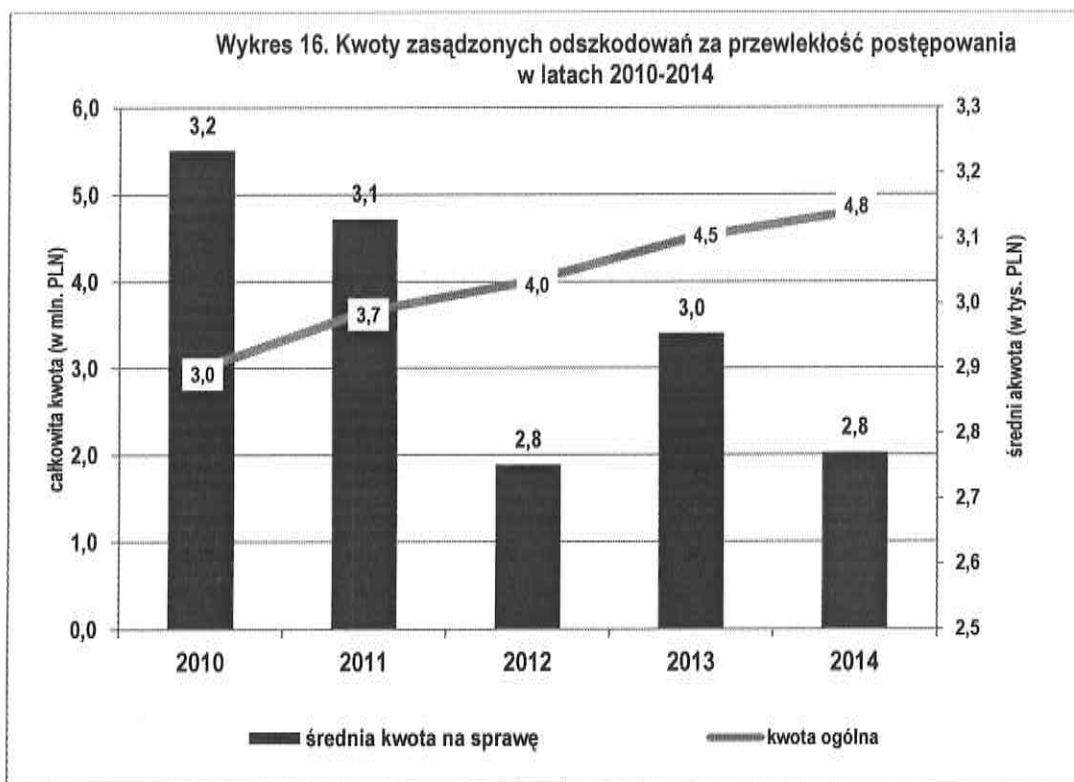

Jednym z mierników opisujących tendencje we wpływie i rozstrzyganiu skarg na przewlekłość postępowania jest *odsetek spraw, w których uwzględniono skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (odsetek skarg uwzględnionych w odniesieniu do liczby spraw rozpatrywanych przez sąd)*. Miernik ten stanowi stosunek liczby spraw, w których uwzględniono skargę (ogółem w Sądach Apelacyjnych i Sądach Okręgowych) do liczby wpływu spraw dla wybranych repertoriów I instancji: Sądy okręgowe: C, CG-G, Ns (z wył. rej.), Nc, Co, K, U, P, GC, GNs, GNc; Sądy rejonowe: C, CG-G, Ns, Nc, K, Kp, W, U, P, Np., RC, RNs, Nsm, GC, GNs, GNc, GU, GUp, GN, GZd, U.

Wartość tego wskaźnika w ostatnich pięciu latach wahała się w przedziale 0,019 % -0,025%, przy czym największy wzrost nastąpił w ostatnim roku.

Ogólna kwota odszkodowań za przewlekłość postępowania rośnie regularnie od kilku lat. W 2010 roku wyniosła 3,0 mln zł, a w 2014 r. 4,8 mln zł. Średnia wypłacona kwota w jednej sprawie w 2014 roku wyniosła 2,8 tys. zł – mniej o 0,2 tys. zł niż w roku poprzednim i mniej o 0,4 mln zł niż w roku 2010.

opracowanie:
Robert Bieluga
główny specjalista

NACZELNIK WYDZIAŁU
STATYSTYCZNEJ INFORMACJI ZARZĄDCZEJ
/-/ Justyna Kowalczyk